

Par pazemību

Jēzus kādā sabatā iegāja ievērojama farizeja namā maizi ēst, un tie Viņu novēroja.

Un, lūk, tur bija kāds ūdenssērdzīgs cilvēks Viņa priekšā. Un Jēzus, vārdu ņēmis, griezās pie bauslības mācītājiem un farizejiem ar jautājumu: "Vai ir atļauts sabatā dziedināt vai ne?" Bet tie klusēja. Tad Viņš to ņēmis dziedināja un atlaida. Bet tiem Viņš teica: "Kurš no jums, ja viņa dēls vai vērsis sabata dienā iekritīs akā, to tūliņ neizvilks?" Un tie nekā uz to nespēja atbildēt.

Tad Viņš, ievērojis, ka mielastā saaicinātie cenšas sev izraudzīties labākās vietas pie galda, stāstīja tiem līdzību: "Kad tevi aicina kāzās, nesēdies goda vietā. Var gadīties, ka ir aicināts kāds cienījamāks par tevi un ka, viņam atnākot, tas, kurš aicinājis jūs abus, tev sacīs: dod vietu viņam. Un tad tev ar kaunu būs jāieņem pēdējā vieta. Bet, kad tevi aicina, ej un apsēdies pēdējā vietā, lai tas, kas tevi aicinājis, pienācis tev sacītu: draugs, kāp augstāk. Tad tu būsi pagodināts visu viesu priekšā. Jo katrs, kas sevi paaugstina, tiks pazemināts un, kas sevi pazemina, tas tiks paaugstināts."

Viņš sacīja arī tam, kas Viņu bija aicinājis: "Kad tu rīko pusdienas vai vakariņas, neaicini nedz savus draugus, nedz brāļus, nedz radus, nedz bagātus kaimiņus, ka arī viņi tevi neaicinātu un nenotiktu savstarpēja atlīdzināšana. Bet, kad tu rīko mielastu, aicini nabagus, tizlus, kroplus, aklus. Un tu būsi laimīgs, jo viņiem nav ar ko tev atlīdzināt. Tev tiks atlīdzināts pie taisno augšāmcelšanās."

Lk. 14: 1,7–14

Mīļā draudze!

Runāt par pazemību nav īpaši populāri mūsdienās. Tieši pretēji – mēs tiekam pārpludināti ar informāciju par notikumiem, kur viens ar otru sacenšas, vai tas ir kāds sporta notikums kā olimpiāde, vai tās ir vēlēšanas, kur katra partija mēģina iegūt visvairāk balsis, vai tā ir tirgus ekonomika, kur uzņēmumiem un darba ņēmējiem ir jāpierāda sava konkurētspēja.

Bez tam šī tēma ir ļoti slidena un viltīga. Tiklīdz es ieraugu, ka kāds cits rīkojas augstprātīgi, es pats varu kļūt paštaisns, un teikt: "*Es jau nu gan tā nerīkotos*", sevi uzskatot par kaut ko labāku. Vai arī, ka es skatos uz sevi un atrodu, ka šoreiz nu gan es izturējos pazemīgi un pavisam nemanot manī ienāk lepnums par to, cik esmu labs. Tik tiešām, grēka sakne sniedzas ļoti dziļi mūsu dvēselē, mūsu ego, mūsu "es" vienmēr atkal māk lietas salikt tā, ka tas kalpo viņam.

Vēl viena lieta, kur var sajaukt lietas, ir ka cilvēki it kā rīkojas pazemīgi, bet patiesībā viņiem vienkārši ir bailes izcelties. Es visu pieņemu, visam piekrišu, visiem kungiem klausu, tāpēc, ka man nav nekādas pašapziņas. Pielāgošanās stiprākajam ir izdzīvošanas variants. Tomēr to nevajadzētu jaukt ar pazemību, kas ir mana paša izvēle. Drīzāk te ir runa par to, ka cilvēks ir ticis pazemots, un tagad viņš baidās no tā, ka tāda situācija var atkārtoties. Šādam cilvēkam vispirms ir vajadzīga dziedināšana, lai tas varētu augt un attīstīties kā personība.

12. gadsimta teologam un abatam Bernāram no Klervo reiz lūdza, lai viņš uzraksta kādu rakstu par pazemību. Viņš sāka domāt un nonāca pie secinājuma, ka viņam kā grēciniekam ir vieglāk rakstīt par lepnumu, šo tēmu viņš pārzināja daudz labāk. Tā viņš rakstīja par visādiem gadījumiem, kur viņš mūku vidū ieraudzīja sevis paaugstināšanu. Piemēram: "*Viens mūks silti ieteica gavēšanu, cik svarīgi ir ievērot lūgšanas praksi. Viņš gari runā par pacietību un*

pazemību un par visiem pārējiem tikumiem – viss tikai vārdi, viss tikai lieltīšanās". Varbūt, par šo tēmu vispār paklusēt? Tomēr arī tas nav risinājums. Šodienas stāstā Jēzus aicina savus līdzcilvēkus sevi nepaaugstināt. Ja mēs vēlamies Jēzum sekot, mums ir jāklausa Viņa vārdiem. Mēs nevaram izlikties, it kā tāda lieta kā pazemība vispār ir neiespējama. Konkrētā aina ir tāda, ka Jēzu kāds ievērojams vīrs uzaicināja savā mājā uz mielastu, kas bija publisks pasākums, kur bija iespēja nodibināt kontaktus, iepazīt vienam otru un demonstrēt citu priekšā savu varu, gudrību un bagātību. Jēzus tolaik bija sabiedrības uzmanības centrā.

Par Viņu visi runāja, un tāpēc atnākušie viesi bija ziņkārīgi, kas Viņš tāds ir. Jēzus ienāk mājā un tūlīt demonstratīvi pievēršas vienam slimniekam, kas bija atnācis kā klausītājs, un dziedina viņu visu ielūgto viesu priekšā. Izaicinoši Viņš jautāja viņiem: ***"Vai drīkst sabatā dziedināt vai ne?"*** Bet tie visi klusē. Te ir runa par prioritātēm. Jēzum pats galvenais ir cilvēcība, nevis akla likuma paklausība. Tas arī mums šodien var palīdzēt atšķirt lietas, ka saprotam, kas Jēzum bija svarīgs. Mūsu konflikts ar LELB nav tamdēļ, lai mēs kādam pierādītu savu taisnību, mums neviens nav jāuzvar, mums nav jātur aizvainojums sevī un visu laiku jādomā par to, ko tagad mūsu pretinieki darīs kā nākamo. Mūsu aicinājums ir darīt savu diakonijas darbu. Mums ir jāpalīdz cilvēkiem, jā rūpējas par tiem, kuriem neviens cits nepievērš uzmanību. Mums pašiem būs vieglāk dzīvot, ja to ņemam pie sirds.

Jēzus redz, kā atnākušie viesi cenšas sev nodrošināt labākās vietas. Viņi domā par sevi, kā iegūt pēc iespējas vairāk uzmanības. Jēzus uz visu to noskatās, un tad to visu komentē: ***"... katrs, kas sevi paaugstina, tiks pazemināts un, kas sevi pazemina, tas tiks paaugstināts."***

Kāpēc cilvēkiem ir tāda tieksme sevi paaugstināt? Laikam taču mums ir pastāvīgs mīlestības un atzinības deficīts, vienmēr liekas, ka kaut kā pietrūkst, un es cenšos to kompensēt ar naudu, ar karjeru, ar narkotikām. Jēzus māca pavisam citu skatu uz dzīvi, ka sākam dzīvot no Dieva mīlestības pārpilnības. Dostojevskis savā romāna "Brāļi Karamazovi" liek vienam savam varonim, tēvam Zosimam, teikt: *"Kādreiz var apjukt, citu domu priekšā, it īpaši, ja ierauga otra grēkus, un tev rodas jautājums, vai cīnīties pret to ar varu, vai ar pazemīgu mīlestību. Vienmēr izšķiries par labu pazemīgai mīlestībai. Ja tu esi ticis skaidrībā par to un pieņēmis lēmumu vienmēr tā rīkoties, tad tu varēsi visu pasauli iekarot. Mīloša pazemība ir briesmīgs spēks, visstiprākais no visiem, nekas nav tam līdzīgs."*

Viens no Vācijas diakonijas atjaunotājiem 19. gadsimtā bija mācītājs fon Bodelšvings. Viņš apmeklēja kādu slimnieku Bētelē, kas bija vieta, kur dzīvoja pāri par 3000 slimo un garīgi mazattīstīto iedzīvotāju. Ienākot pa saimniecības vārtiem, viņa ceļa vidū nostājas nikns suns, kas dusmīgi rej uz viņu. Apmeklētājs domā, ko darīt, vai iet tālāk. Tajā brīdī no kaimiņmājas atnāk viens zēns, kas tur dzīvoja kopā ar citiem zēniem, kuriem bija epilepsija. Viņš pieiet pie tā suņa, lai to papaijātu. Fon Bodelšvingam gandrīz sirds apstājās. Šausmās viņš iesaucas: ***"Pagaidi, zēn, tas suns ir ļauns!"*** Tomēr zēns pagriežas pret viņu un saka: ***"Ja to mīl, tas nekož."***

Padomāsim par Jēzu, kā Viņš devās grēcinieku rokās un pieļāva to, ka Viņu nodod, apcietina, spīdzina, sit pie krusta, nogalina. Un tomēr cilvēku ļaunums, velns un grēks nespēja Viņa mīlestību uzvarēt. Kristus ir dzīvs, nevis miris. Viņš ir sagrāvis visus nāves spēkus, lai arī mums būtu cerība un mīlestība, lai mēs varētu dzīvot pazemībā, ar apziņu, ka mūs Kāds tur, ka tas melnais caurums manī, kam nekad nav gana, nespēj vairs pār mani valdīt. Mēs dzīvojam no Kristus pazemības, kas pats Sevi atdeva, lai parādītu mums ceļu, lai mums būtu mūžīgs avots, no kura varam smelties mīlestību katru dienu. Āmen.

No mācītāja Mārtiņa Urdzes sprediķu arhīva / Krusta draudze, 28.08.2016. /